

každá místnost, ve které lze skutečně bydlet, a které lidé mohou používat k účelům bydlení, třebaže nelze podle stavebního řádu povolit užívání takové místnosti k bytovým účelům, jakož i, že v tomto případě, když i před úpravou bylo lze skutečně bydlet v řečených místnostech, třebaže s nesúředným povolením, když to byly zděné, osvětlené, podlahou a kamny opatřené místnosti, už před úpravou byly místnostmi obytnými a že proto se na ně nevztahuje předpis §u 31 cit. zák. Posléze uvádějí dovolatelé, že investiční náklad sice činil 3.533 Kč, že však se zavázali ve ¼letních lhůtách po 150 Kč žalobcům zaplatiti a že této povinnosti skutečně vyhověli. Ani podle čís. 4 §u 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací není opodstatněn. I když má předpis §u 31 (1) čís. 1 cit. zák., mluvě o »místnostech, které byly teprve po 1. květnu 1924 nově zřízeny, nebo z neobytných na obytné upraveny a pronajaty«, na mysli možnost skutečného obývání, je podmínkou právě této možnosti úřední povolení, dané příslušným úřadem stavebním k obývání, a při tom jest lhostejno, zdali toto povolení dáno bylo pouze výjimečně a provisorně na určitou dobu. Bylo-li tedy zjištěno, že se takového povolení dostalo řečeným místnostem teprve následkem provedené adaptace po 1. květnu 1924, kdežto před tím že obývání v těchto místnostech, třeba snad možné, dovoleno nebylo, sluší schváliti právní závěr odvolací stolice, že jde u řečených místností o případ §u 31 (1) cit. zák., že totiž nevztahuje se na ně ochrana tohoto zákona.

Čís. 5999.

Měna na Hlučínku.

Valorisace jest zdejšímu právu v zásadě cizí. Povstal-li nárok na peněžitou úplatu rozdělením pozůstalostního jmění mezi dědice, dlužno hleděti k tomu, by odbytné dědiců, již svůj podíl na pozůstalostní usedlosti ponechali jednomu dědici, bylo v poměru k ceně usedlosti. Okolnost, že podíl byl na pozůstalostní nemovitosti zavtělen, nemá významu. Dlužno přihlédnouti najmě k tomu, že po uzavření dědické dohody byla Pišť připojena k Československé republice, aniž se jí dostalo dobrodiní přepočítacího kursu zavedeného na Hlučínku vládním nařízením ze dne 4. května 1920, čís. 321 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 4. května 1926, Rv II 504/25.)

Na základě dědické dohody ze dne 14. prosince 1920 v pozůstalosti po Josefu S-ovi v Pišti na Hlučínku převzal žalovaný, jeden z dědiců, pozůstalostní nemovitost a zavázal se ostatním dědicům vyplatiti podíly, žalobkyni 4.375 Mk. Dluh byl zavtělen na pozůstalostní nemovitosti a stal se splatným dne 31. prosince 1923. Tvrdíc, že žalovaný jest podle nařízení ze dne 4. května 1920, čís. 322 sb. z. a n., povinen zaplatiti pohledávku v Kč dle kursu 100 Mk = 117.50 Kč, domáhala se na něm žalobkyně zaplacení 5.129 Kč 68 h. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby vzhledem k předpisu §u 989 obč. zák. a obohacení žalovaného. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

D ů v o d y: Dle vývodů odvolatelových uznal prý první soud neprávem, že se odvolatel znehodnocením marky obohatil. Relace 100 Mk = 117.25 Kč nesouhlasí prý, jelikož vnitřní cena čsl. koruny při splatnosti hypotéky dne 1. ledna 1924 byla více než dvakrát tak vysoká, jako při uzavírání smlouvy. Mimo to jest prý znehodnocení marky náhodou, jíž odvolatel nezavinil, která tedy dle § 1311 obč. zák. postihuje věřitele, zde stranu žalující. Na přivtělení Piště bylo prý již ve versaillské smlouvě mírové pomýšleno a musily tedy smluvní strany při notářském spisu ze dne 14. července 1920 s touto okolností počítati a také s možností valutární změny a znehodnocením německé marky. Odvolatel jest proto prý jen povinen dle doslovného znění smlouvy zaplatiti 4375 něm. marek, které také byl ochoten žalobkyni platiti, jež však přijetí této částky odmítla. Vývodům těmto nelze však přisvědčiti. Ovšem není rozhodnutí prvního soudu dosti odůvodněno poukazem na ustanovení § 989 obč. zák., jenž má na mysli jen změnu měny a ujednání placení v kovových mincích, kdežto vedle zlaté marky papírová marka dosud jest platnou. Valorisaci, jež našemu právu jest neznáma a přímo vyloučena § 6 zák. ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., nelze ani odůvodniti obohacením, ani teorií úhradního fondů, ani jinými teoriemi (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 10./2. 1925, Rv I 1704/24 sb. čís. 4662 a Rudolf Pollak, Juristische Blätter č. 23, 24 z roku 1924). Papírové peníze jsou platebním prostředkem, jež stát vybavil nuceným kursem, jest tedy nominální hodnotu těchto peněz vzíti za podklad súčtování a placení. Tu však nutno přihlížeti k výjimečným případům, jichž jest si všimati, ačkoliv se dohodnocení následkem klesnutí měny zásadně odmítá. Výjimky tyto sluší odůvodniti povahou dotyčného právního poměru, jako u nároků na výživné, peněžních výměnků a smluv pojišťovacích. Takovou výjimku sluší též učiniti v souzeném případě. Nárok žalobkyně povstal následkem rozdělení pozůstalostního jmění mezi dědici. Jako ryzí peněžní nárok bude jej pokládati vůči třetím osobám, mezi účastníky dědického porovnání má nadále povahu nároku z rozděleného pozůstalostního jmění, což vyžaduje, by odbytné připadající na dědice, již svůj podíl na pozůstalostní usedlosti ponechali jednomu dědici, bylo v poměru k ceně usedlosti. Nijak neodpovídá vůli stran při rozdělení pozůstalostního jmění, by měli nyní někteří dědici následkem znehodnocení marky svých nároků z dědictví pozbýti ve prospěch žalovaného jako spoludědice. Příčí se zajisté pojmu rozdělení společného majetku, neobdrží-li každý spolumajitel skutečnou, nýbrž jen fiktivní hodnotu. Zájmy žalobkyně sluší tu tím více chrániti, jelikož pozbyla tím, že obec Pišť teprve v roce 1923 byla přivtělena Čsl. republice, dobrodiní přepočítacího kursu, zavedeného na Hlučínsku vládním nařízením ze dne 4. května 1920, čís. 321 sb. z. a n. Co se však týče přepočítání marky na čsl. koruny učiněného prvním soudcem podle téže relace jako v zmíněném vládním nařízení, nemá odvolatel příčiny k stížnosti. Dle posudku členů obecní komise jako znalců měla pozůstalostní usedlost v době dědického porovnání (24. července 1920) cenu 94.000 Mk; činilo tedy odbytné 25.000 Mk, připadající na ostatní dědice, o něco více než čtvrtinu hodnoty usedlosti. V roce 1924 měla usedlost

dle posudku znalců cenu rovných 192.000 Kč; čtvrtina toho činí 48.000 Kč, kdežto první soud za 25.000 Mk počítá jen 29.313 Kč, totiž marku po 117·25 Kč. Netřeba si tedy všimnouti změny, již dle vývodů odvolatelových utrpěla hodnota čsl. koruny od doby uzavření dědické úmluvy až do výpovědi pohledávky žalobkyně.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel prováděje podle č. 4 Šu 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací, spatřuje nesprávné posouzení právní v odvolacím rozsudku z té příčiny, poněvadž odvolací soud přihlédnuv ku výjimečnosti tohoto případu a poukázav ku právní povaze poměru, o který jde mezi spornými stranami, že totiž žalobčina pohledávka vzešla z rozdělení pozůstalostního jmění mezi dědice, a to že vyžaduje, by odbytné připadající na dědice, postoupivší svůj podíl na pozůstalostní usedlosti jednomu dědici, bylo úměrno ceně usedlosti, usoudil, že by neodpovídalo vůli účastněných stran při rozdělení pozůstalostního jmění, aby měli někteří dědicové pozbytí znehodnocením marky svých dědických nároků ve prospěch žalovaného jako spoludědice. Dovolatel míní, že smlouvu ze dne 14. července 1920 dlužno posuzovati výhradně podle doby jejího uzavření, že po rozdělení pozůstalostního jmění nabyt každý dědic svého vlastního jmění, že proto musí sám zastupovati náhodu v jeho jmění sběhlou (§ 1311 obč. zák.). Posléze poukazuje na to, že jde ve skutečnosti o hypotekární žalobu, a že kdyby po dojednání smlouvy ze dne 14. července 1920 prodal zatíženou nemovitost třetí osobě, jistě by nepřipadlo žalobkyni na mysl, aby se domáhala na jeho nástupci ve vlastnictví zlepšení nebo zvýšení své pohledávky. Leč dovolací soud neshledal, že by se sporné věci dostalo v odvolacím rozsudku právního posouzení nesprávného, naopak sdílí správné, věci i zákonu vyhovující důvody napadeného rozsudku, k nimž v první řadě poukazuje dovolatele. Zajisté spočívá výjimečnost tohoto případu v tom, že žalobčina pohledávka vzešla z rozdělení pozůstalostního jmění mezi dědice. Dovolatel tím, že při rozdělení pozůstalostního jmění převzal od dědiců jejich podíly na pozůstalostním jmění a že se zavázal vyplátiti jim hotovost úměrnou k tehdejší ceně pozůstalostního jmění, ve skutečnosti koupil od dědiců jejich nemovitostní podíly. Podstatou kupní smlouvy jest podle § 1053 obč. zák., že se za věc dává určitá suma peněz, a přičilo by se této podstatě, kdyby se prodávajícimu mělo za prodáváný předmět hodnotný dostatí peněz ve znehodnocené měně, skutečné ceny nedostupující. Žalobkyni mělo se za její hodnotný podíl nemovitostní podle odvolacím soudem zjištěné vůle stran dostatí určité hodnoty peněz, odpovídající právě ceně nemovitostního podílu. To by arci mohla žalobkyně uplatniti jenom tehdá, kdyby ještě nebyla splněna smlouva o rozdělení pozůstalosti nebo snad, kdyby žalovala o zrušení této smlouvy. Dovolatel míní, že v tomto případě byla smlouva už splněna, poněvadž kupní cena byla žalobkyní přijata na ten způsob, že byla zajištěna zástavním právem na dovolatelově nemovitosti, a že se dovolatel zavázal jako vlast-

ník zástavním právem obtíženě nemovitosti platiti ze zajištěné pohledávky příslušné úroky smluvní, a že tím se stala kupní cena žalobčíným jměním, že tedy znehodnocení marky je náhoda v žalobčíně jmění sběhlá, kterou proto žalobkyně podle §u 1311 první věty obč. zák. musí zastoupiti sama. Není tomu tak, neboť podle § 447 obč. zák. zástavní právo dává věřiteli pouze možnost, by dosáhl uspokojení z dané mu zástavy. Zástavní smlouvou podle §§ 1343 a 1368 obč. zák. právo oprávněného zřízením nového práva se pouze utvrzuje, a toto utvrzení nemůže býti kladeno na roveň placení, kterým se teprve podle § 1412 obč. zák. zrušuje závazek. Nebyla tedy v tomto případě smlouva už splněna, kupní cena žalobkyni dosud nebyla přijata, zejména nebyla přijata na ten způsob, že byla zajištěna zástavním právem na dovolatelově nemovitosti, a že se dovolatel zavázal jako vlastník zástavním právem obtíženě nemovitosti platiti ze zajištěné pohledávky příslušné úroky. Poněvadž smlouva, o kterou běží, nebyla dosud splněna, poněvadž měna, ve které mělo býti plněno po přivtělení Piště k tomuto státu přestala býti pro strany zákonitou měnou, a stala se pouhým zbožím, musí v nedostatku předpisů o přepočítacím kursu hodnotnost plnění býti posuzována s hlediska shora uvedených zásad, tudíž kupní cena musí v tuzemské měně činiti tolik, aby se žalobkyni dostalo v tuzemské měně protihodnoty rovnající se ceně prodaného podílu v tuzemské měně. Poněvadž v tomto směru odvolacím soudem učiněný výpočet ani není dovolatelem brán v odpor, sluší schváliti závěr druhé stolice, že se má žalobkyni dostati v Kč tolik, mnoho-li jí bylo prisouzeno. Ostatně dovolatel, mluvě o »náhodě ve jmění žalobčíně sběhlé«, považuje za tuto náhodu znehodnocení markové měny, ale o tuto náhodu neběží při rozhodnutí této rozepře, nýbrž je pro ni rozhodující skutečnost, že po uzavření smlouvy ze dne 14. července 1920 byla Pišť přivtělena tomuto státu (totiž v roce 1923), a že se při tom Pišti nedostalo dobrodiní přepočítacího kursu zavedeného na Hlučínsku vládním nařízením ze dne 4. května 1920, čís. 321 sb. z. a n. Pokud dovolatel poukazuje na to, že jde ve skutečnosti o hypotekární žalobu, a že kdyby po dojednání smlouvy ze dne 14. července 1920 prodal zatíženou nemovitost třetí osobě, jistě by nepřipadlo žalobkyni na mysl, by se domáhala na jeho nástupci ve vlastnictví zlepšení nebo zvýšení své pohledávky, přehlíží tímto vývodem úplně, že on je ze smlouvy, o kterou jde, zavázán přímo, že je žalováno jenom z tohoto závazku, že tedy nejde o hypotekární žalobu a že dovolatelův příklad o třetím nabyvateli naprosto se nehodí na tento případ. Dovolatel nemůže odkazovati ani ku předpisu § 1419 obč. zák., že totiž byl ochoten zaplatiti přesně podle smlouvy v německých markách, a že odmítá přijmouti toto placení, neboť vzhledem k tomu, co bylo pověděno nahoře, šlo jenom o nabídnutí částečného plnění, jaké oprávněný není podle § 1415 obč. zák. povinen přijmouti.

Čís. 6000.

K pronájmu nemovitosti otcem nezletilého dítěte na delší dobu, než v místě obvyklo, jmenovitě se zřeknutím se práva k výpovědi, vyžaduje